Pobresa i carències alimentàries.

Opinió | 22-08-2013 | 11:13

Catalunya té pobresa i la precarietat social va en augment en un moment de molt atur i menys recursos i serveis públics. Cal acceptar aquest fet ja que si no, la resta, les explicacions, els matisos, els arguments, sonen a no acceptar la realitat.

Cal posar en valor el paper de les xarxes familiars i de les entitats socials que són un verdader matalàs de salvació, però podem estar tornant a la beneficència més que a la justícia juntament amb la positiva i necessària solidaritat.

Tenim moltes dades que permeten posar la crua realitat de les conseqüències d'un model econòmic i social fràgil i que la crisi l'està posant en evidència. Segons dades de l'Enquesta de condicions de vida de l'Institut Nacional d?Estadística, el risc de pobresa infantil ha passat del 17,6% el 2008 al 26,4% el 2011 (325.000 menors de setze anys) a Catalunya. Segons l?Institut d?Estudis Regionals i Metropolitans de BCN i l'Institut d?Estadística de Catalunya el 2012 el risc de pobresa infantil era de 364. 478 menors, el 28%.

Segons l?Enquesta de Salut del 2011 uns 50.000 nens i nenes de menys de 15 anys tenen carències alimentàries, especialment de proteïnes, i uns 130.000 menors tenen carències materials vàries.També sabem per la mateixa enquesta de Salut que els nens i nenes de classe social amb precarietat de renda tenen un 17,4% més d'obesitat que els nens de classe social de rendes altes (3,8%).

Coneixem que hi ha nens, majoritàriament estrangers, que per una alimentació inadequada pateixen carències de ferro o vitamina D, més per barreres culturals fins fa pocs anys almenys.Tota la xarxa pública d'atenció primària de salut de Catalunya disposa d'accés universal a l'atenció pediàtrica (metge i infermeria) amb protocols de seguiment de nen sa amb visites periòdiques en què es detecten tot tipus de trastorns per carència, o malnutrició per diferents causes. A més, des que disposem els darrers anys d'història clínica informatitzada, el seguiment individual i col·lectiu es fa molt fàcil.

El complet i propositiu informe del Síndic de Greuges "La malnutrició infantil a Catalunya-Agost 2013" ha despertat molts comentaris. Els del mateix Govern, o de la Societat Catalana de Pediatria que afirma que a Catalunya no hi ha malnutrició infantil per falta d'aliments, encara que tothom

afirma que la pobresa està augmentant les necessitats de provisió d?aliments (només cal anar a dades del Banc dels Aliments de Catalunya).

El terme "malnutrició" segons definicions internacionalment acceptades és un terme general per descriure una condició sanitària per una inadequada o insuficient alimentació i nutrició, per una alimentació incorrecta que resulta d'una assimilació deficient, dieta pobra o una sobrealimentació.
En realitat, doncs, el terme "malnutrició" usat per la Sindicatura de Greuges és correcta nominalment i cal estar molt amatent a la situació social actual ja que cal lideratge polític en les recerques actives per detectar malnutrició per dèficit d'aliments o alimentació inadequada per raó cultural o de preu.
Els menjadors escolars esdevenen la gran oportunitat per, almenys, garantir un àpat equilibrat i suficient en tota l'etapa educativa obligatòria i, alhora, els mestres, els professors són una alerta universal de tots els nens de 3 a 16 anys de Catalunya.

Fins i tot durant el curs escolar es va fer palesa la insuficiència en nombre i quantia dels ajuts als menjadors escolars; també cal estar alerta de les conseqüències socials en els centres educatius amb els horaris intensius compactats sense menjador en els centres (cal tenir present l'informe sobre aquest tema de la Fundació Bofill).

El curs 2009/2010 l'import de les beques menjador de la Generalitat va ser de 42 milions d?euros; el darrer curs 2013/2014 de 32,2 milions.Paral·lelament, el nombre de receptors de la Renda Mínima d?Inserció va ser el 2010 de 72.889 persones i el 2012, de 56.283 quan les necessitats augmenten.
Cal, però, també reconèixer entitats socials, persones i empreses han desplegat una onada de solidaritat que complementa les accions dels ajuntaments (amb moltes restriccions pressupostàries), les de la Generalitat i de l'Estat.

A la desesperada i amb grans contradiccions la Generalitat impulsa la Marató contra la pobresa i ara la loteria de la Generalitat amb el risc d' institucionalitzar la beneficència.Però, Catalunya pot resoldre millor la insuficiència alimentària i en especial la pobresa infantil?Segur que sí. Fa pocs dies es va signar el Pacte Nacional per la Infància. Cal però, liderar políticament i tècnicament i més treball en xarxa.

Els departaments d'Ensenyament i Salut junt amb la xarxa de serveis socials municipals, pel seu caràcter universal, han de ser els que detectin qualsevol dificultat per a l'alimentació i a partir d'ací trobar conjuntament la via més fàcil per accedir a una renda i serveis de dignitat.

Cal acordar aquest any la renda bàsica de ciutadania que obliga a tenir una finestra única on tots els ajuts se sumin, amb independència de les administracions (Estat, Generalitat i ajuntaments) o del sector privat.

Els menjadors escolars, els centres de lleure o suport social han de ser l?estructura bàsica tot l'any per a la garantia almenys d'un àpat al dia i des d'on se supervisi la suficiència alimentària a les llars dels nens i altres dèficits materials (habitatge) i emocionals.

Catalunya, malgrat la crisi econòmica i el dèficit fiscal, ha de resoldre les carències alimentàries.
"Un poble que valora els seus privilegis per sobre dels seus principis aviat perd uns i altres".
Eisenhower

Autor: Marina Geli Fàbrega/GN